

POSUDEK MAGISTERSKÉ PRÁCE
OPONENT

Název	Harm reduction opatření ve věznici v ČR: dostupnost a distribuce kondomů pohledem vězňů
Autor	Bc. Jana Vašíčková, DiS.
Vedoucí práce	Mgr. Tereza Černíková
Oponent práce	Mgr. Pavla Chomynová

Hodnocená položka	Úroveň a charakteristika položky	Body
<p>Abstrakt</p> <p>Obsahuje abstrakt všechny klíčové části (výchozí, cíle, výzkumné otázky či hypotézy, použité metody, hlavní výsledky a jejich implikace)?</p> <p>Koresponduje abstrakt s obsahem práce?</p> <p>Má abstrakt přiměřený rozsah?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – abstrakt postrádá jasné sdělení (0 bodů).</p> <p>Dobrá úroveň – abstrakt je neúplný nebo v něm chybí jeden či více klíčových částí nebo není konzistentní s cílem, strukturou práce či diskutovaných poznatků (1-2).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – abstrakt obsahuje všechny položky, ale: jeho vypovídací hodnota je slabá, je příliš dlouhý, je matoucí (3-4).</p> <p>Výborná úroveň – kvalitně zpracovaný stručný souhrn obsahující všechny klíčové informace (5).</p>	5 / max. 5
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury</p> <p>Je zdůvodnění práce logické?</p> <p>Byla zvolena adekvátní literatura a je její záběr vzhledem k tématu dostatečný/úplný?</p> <p>Je zvolená literatura aktuální?</p> <p>Je použitá literatura řádně citována?</p> <p>Je použitá argumentace prezentována standardním způsobem?</p> <p>Byl dosavadní výzkum podroben kritice?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – odůvodnění nebo rešerše chybí, význam/přínos práce je pochybný, neposkytuje odpovídající oporu pro tvrzení autora, chybí přehled předešlých výzkumů a/nebo nekriticky přejat, reference na práci jiných autorů je nepřiměřená (0-4).</p> <p>Dobrá úroveň – pro zpracování diskutovaného tématu byla vybrána adekvátní odborná literatura. V práci je referováno k odpovídající empirické nebo teoretické bázi. Byla provedena rešerše předešlých výzkumů (ale jenom nebo v převážné míře českých), na něž je v práci správně referováno (5-10).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – byla zvolena a je podrobně diskutována adekvátní odborná literatura k tématu. Popis základních pramenů nebo teoretického rámce je na standardní dobré úrovni a zohledňuje i práce zahraničních autorů (11-15).</p> <p>Výborná úroveň – význam a praktické implikace práce jsou dobře definovány. Teoretický nebo empirický základ je dobře popsán včetně práce zahraničních autorů a v práci diskutován. Je</p>	12 / max. 20

	předložen odpovídající a kritický přehled dosavadních výzkumů, který odpovídajícím způsobem interpretuje současné poznatky a kontroverze v oboru. Argumentace použitá v práci může být inovativní a pro obor přínosná (16-20).	
<p>Použité metody a logika struktury práce</p> <p>Jsou jasně stanoveny a zdůvodněny cíle práce, výzkumné otázky či hypotézy?</p> <p>Je zdůvodněna volba použitých metod (rozsah a metoda výběru vzorku, tvorba, zpracování a analýza dat)?</p> <p>Jsou všechny použité metody a postupy dobře a podrobně popsány, umožňuje popis replikaci?</p> <p>Byla věnována pozornost reliabilitě a validitě dat?</p> <p>Má práce logickou strukturu?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – výrazné problémy ve výběru nebo popisu jedné nebo více částí práce, zvolené metody neodpovídají cílům, otázkám či hypotézám (0-4).</p> <p>Dobrá úroveň – základní části práce jsou popsány na dostatečné úrovni a umožňují porozumět použitým metodám a postupům (5-10).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a odpovídají současné vědecké praxi (11-15).</p> <p>Výborná úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a splňují nároky na vědeckou práci, mohou být inovativní a pro obor přínosné (16-20).</p>	10/ max. 20
<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků</p> <p>Jsou závěry prezentovány srozumitelně?</p> <p>Jsou prezentovány všechny relevantní poznatky?</p> <p>Byly vzaty v potaz silné i slabé stránky práce?</p> <p>Jsou závěry korektní?</p> <p>Byly vzaty v úvahu alternativní vysvětlení?</p> <p>Jsou závěry diskutovány v kontextu soudobého výzkumu?</p> <p>Jsou učiněna doporučení pro další výzkum nebo opatření?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – výrazné problémy s prezentací nebo s interpretací výsledků (0-8).</p> <p>Dobrá úroveň – prezentované výsledky jsou vnitřně konzistentní. Některé interpretace výsledků jsou přiměřené. Práce zmiňuje některé z jejích hlavních slabých a silných stránek (9-16).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – výsledky jsou srozumitelně prezentovány a jeví se jako správné. Interpretace výsledků jsou přiměřené. Slabé a silné stránky práce jsou diskutovány včetně implikací pro interpretace poznatků. Práce demonstruje porozumění implikacím diskutovaných poznatků pro další výzkum nebo opatření (17-23).</p> <p>Výborná úroveň – výsledky prezentovány srozumitelně a jeví se jako správné. Správná interpretace výsledků je provedena s kritickým zohledněním možných alternativních vysvětlení. Jsou diskutovány slabé i silné stránky práce včetně implikací pro interpretace poznatků. Výsledky jsou diskutovány v kontextu dalších výzkumů a zdůrazňují přínos k rozvoji vědomostí (nebo vývoji nových technik a postupů). Jsou učiněna jasná a odpovídající doporučení pro další výzkum nebo opatření (24-30).</p>	15 / max. 30

<p>Etické aspekty práce</p> <p>Byly vzaty v úvahu etické otázky?</p> <p>Nedošlo k ohrožení zájmů účastníků výzkumu?</p> <p>Jsou diskutovány etické konflikty výzkumné činnosti?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – etické otázky jsou opominuty, etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů nejsou respektována nebo jsou nedostatečně ošetřena (0-2).</p> <p>Dobrá úroveň – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu, nicméně z etického hlediska vykazuje nedostatky, které ale nejsou zásadního charakteru (3-5).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu (6-8).</p> <p>Výborná úroveň – etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů jsou dostatečně ošetřeny. Jsou diskutovány všechny etické konflikty výzkumné činnosti. Autor bere v potaz společensko-kulturní dopad práce (9-10).</p>	<p>6 / max. 10</p>
<p>Odborný a společenský přínos a celková úroveň práce.</p> <p>Pojednává práce aktuální/praktický problém?</p> <p>Je práce přínosná z hlediska oboru?</p> <p>Obsahuje práce všechny klíčové části?</p> <p>Má práce dostatečný či přiměřený rozsah?</p> <p>Je práce logicky uspořádána?</p> <p>Je práce z formálního hlediska bez chyb?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – práce se nezabývá společensky aktuálním nebo praktickým problémem nebo není na odpovídající úrovni zpracována a vnitřně uspořádána, např. chybí některá z jejích klíčových částí, neodpovídá rozsahem požadavkům či je nelogicky uspořádána (0-3).</p> <p>Dobrá úroveň – práce pojednává alespoň částečně aktuální nebo praktický problém v kontextu oboru. Text je z hlediska obsahového i formálního bez zásadních pochybení, práce je úplná a má jasnou strukturu (4-7).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – práce pojednává aktuální a praktický problém v kontextu oboru. Je zpracována na velmi dobré úrovni, text je vhodně členěn a jsou dodrženy všechny zásady logické i formální strukturace textu (8-11)</p> <p>Výborná úroveň – práce je originální a přínosná pro rozvoj oboru, zabývá se významným společenským problémem. Je napsána na vysoké akademické úrovni (12-15).</p>	<p>10 / max. 15</p>

Celkové hodnocení úrovně práce

Komentář oponenta (celkové shrnující hodnocení, poznámky)

Celkové shrnující hodnocení:

Jde o aktuální a přínosné téma, a současně jsou zpracovávána data získaná v souvislosti s realizací mezinárodního projektu HA-REACT. Práce v zásadě splňuje náležitosti diplomové práce (Abstrakt, Teoretickou část, Praktickou část, která obsahuje cíle a výzkumné otázky, metody, výběrový soubor i analýzu dat, Diskuzi, Závěr i Seznam literatury), nicméně teoretická i praktická část obsahují řadu nedostatků, zpracováním by předkládaná práce spíše odpovídala úrovni bakalářské práce. Teoretická část není přehledně strukturovaná – autorka často přeskakuje mezi zahraničními poznatky a situací v ČR (doporučení pro HR intervence ve věznicích a jejich aplikace v praxi). Praktická část má řadu nedostatků v popisu použitého dotazníku, analýze dat i shrnutí výsledků. Práce má také formální nedostatky, především s ohledem na citaci zdrojů informací.

Konkrétní poznámky:

Abstrakt práce je dobře zpracovaný, shrnuje cíle práce, metody i výsledky vlastní analýzy dat, obsahuje i klíčová slova.

Úvod a teoretická část

Teoretická část vychází z dostupných informací z české i zahraniční literatury, nicméně v některých případech by bylo vhodné uvedené informace více citovat (např. v úvodní větě autorka uvádí, že „věznice jsou rizikovým prostředím v souvislosti s přenosem infekčních nemocí“, „někteří odsouzení v době vykonávání trestu odnětí svobody injekčně užívají drogy“, ale není jasné, zda vychází z českého prostředí nebo na zahraniční literatury).

Některé uváděné informace jsou v úvodu velmi zkrácené, např. informace o komplexním balíčku harm reduction ve věznicích, kdy je uváděno, že „obsahuje 15 klíčových intervencí, mezi které patří programy distribuce kondomů.“ Úvod má čtenáře navnadit na další části, proto by tu mohlo být více popsáno, jaké jsou další intervence. Samotný balíček je popsán na s. 24, kde je uvedeno 9 intervencí. Na s. 28 je jich pak 15 s odkazem na UNODC, pro čtenáře je to velmi matoucí.

Autorka často přeskakuje mezi studii zahraničními a českými, bylo by třeba více promyslet strukturu celého textu a u jednotlivých částí postupovat jednotně, např. popsat nejdříve zahraniční studie, navázat českým prostředím, uvést, které HR intervence jsou v českém prostředí dostupné a které ne.

Některé části jsou nevyvážené – v některých případech je uveden velmi podrobný popis (např. v případě léčby VHC doporučované EMCDDA (s. 25), ale není uvedené, jestli je v ČR dostupná nebo ne, pokud ne, proč ne) nebo detailní popis výdejních automatů, který se v zásadě ale netýká problematiky věznic.

Bylo by vhodné strukturovaněji popsat dotazníkovou studii mezi vězni, kterou realizuje NMS – nejprve je citována s výsledky Grohmannová (2017), která shrnuje výsledky studií do r. 2016, následně se autorka vrací k popisu studie z r. 2010; současně není jasné, jestli studie naznačuje nějaký vývoj situace ve věznicích (pokles/nárůst míry užívání drog, prevalence užívání drog podle typu apod.).

Současně by bylo třeba lépe popsat souvislost studie s projektem HA-REACT (s. 37). Informace o projektu se v rámci práce objevuje na několika místech, stačilo by projekt dobře popsat na jednom místě a dále již odkazovat na informace uvedené v této části.

Další nejasnosti v Teoretické části:

V kapitole 2 autorka uvádí: „Celosvětovou prevalenci vysoce rizikového chování, včetně injekčního užívání drog (IUD), nechráněného sexu mezi muži majícími sex s muži (MSM) a také tetování a piercingu, odhalila v nedávné době provedená studie (Moazen et al., 2019).“ Zde není jasné, a) co je celosvětová prevalence – autorka neuvádí, ve kterých zemích studie probíhala, zda jde o review dostupné literatury? B) Je ta prevalence nízká nebo vysoká?

Bylo by vhodné rozdělit výzkumy mezi vězňenými a monitoring přítomnosti drog v moči/krevi a lépe popsat situaci. V kapitole 2.2.1 se uvádí: „Poměrně dobré výsledky byly zjišťovány po testování všech nově vězňených osob, kde byla u velké většiny osob detekována návyková látka v moči.“ Co

znamenají „poměrně dobré výsledky“?

V textu dále je uváděno, že „Za problémové uživatele drog lze označit více než 30 % nastupujících do vězení.“ Chybí zde definice problémového užívání, spadá sem i alkohol nebo léky, o kterých se mluví v dalších větách?

Studie WHO z r. 2007 (s. 17) – jde o studii v českých věznicích nebo zahraničních?

Kapitola 2.6 není dobře strukturovaná – není jasná návaznost jednotlivých částí, po popisu vývoje doporučení pro HR intervence ve věznicích od cca r. 2005, najednou se vracíme do 80. let (kap. 2.6.1), po podrobném popisu zavádění nějakých opatření se opět kapitola 2.6.2 vrací k zavádění HR intervencí do věznic v Evropě – zde se shrnuje, kolik zemí co dělá, ale bylo by dobré uvést, které země to jsou. Obecně vhodnější by byla jasná struktura 1. doporučení, 2. situace ve světě/Evropě, 3. situace v ČR.

Na s. 29 se uvádí: „Ve vězeňském systému ČR nebyla strategie harm reduction prováděna do roku 2006.“ Znamená to, že strategie existovala, ale nezaváděla se do praxe?

Na s. 33: „Antivirová léčba HBV a HVC je pro osoby ve vězení dostupná ve většině zemí světa. Údaje o dostupnosti jsou však nedostatečné a zdá se, že k léčbě má přístup jen část osob z těch, které ji potřebují.“ Není jasné, jestli tedy léčba dostupná je nebo není... mluví se pak navíc jen o vybraných evropských zemích, ne o celém světě.

Praktická/výzkumná část

Praktická část obsahuje všechny náležitosti – uvedeny jsou cíle a výzkumné otázky, jsou popsány metody sběru dat, výběrový soubor, analýza dat a prezentovány jsou výsledky analýzy. Uvedeny jsou i etické aspekty a limity výzkumu. V práci je však řada nejasností.

U výzkumných otázek se nabízí otázka, proč nejsou formulovány ve smyslu „srovnání výskytu rizikového chování“ nebo „změny ve výskytu rizikového chování“, když se výzkum zaměřuje na dvě

období. Současně používání formulace „po uplynutí 1 měsíce a 12 měsíců po zavedení distribuce kondomů“ je trochu krkolomné, vhodnější by bylo např. označení „1. vlna“ a „2. vlna“.

Není úplně jasné, kdo je autorem dotazníku – „Dotazníky byly vytvořeny v rámci projektu HA-REACT ve spolupráci s NMS (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti) a ZIS (Centrum pro interdisciplinární výzkum závislosti)“. Znamená to, že autorka tvořila dotazníky ve spolupráci s NMS? Také zkratka ZIS zde není vysvětlená, není jasné, o jaké centrum jde (nejspíš ne české). Autorka nedostatečně popisuje použitý dotazník, zaměřuje se pouze na vybrané otázky bez kontextu, v jakém byly sledovány. Vzhledem k tomu, že dotazník není součástí práce/příloh, bylo by vhodné u vybraných otázek uvést přesnou formulaci.

Etické aspekty

Autorka uvádí, že „Jednotliví respondenti byli za účelem anonymizování po celou dobu zpracování, analýzy a interpretace dat uvedeni pod kódem – pořadovým číslem dotazníku či pod iniciály tazatele a pořadovým číslem rozhovoru.“ Ve výzkumné části se ale mluví pouze o dotazníkovém šetření mezi osobami ve výkonu trestu odnětí svobody, k čemu se tedy vztahuje informace o tazatelích a čísle rozhovoru?

3.2.6 Limity výzkumu by bylo vhodnější uvést až v Diskuzi, s větším vysvětlením, v jakém smyslu mohly být tedy výsledky ovlivněny.

Výsledky výzkumu

Vhodné by bylo uvést srovnání sociodemografické struktury dotázaných respondentů v obou vlnách v tabulce – věkovou strukturu respondentů, případně vzdělání, délku trestu (s ohledem na to, co bylo v rámci dotazníku mezi vězni sledováno).

V části Motivy vedoucí k použití kondomu není úplně jasné, zda šlo o otázku obecnou nebo se přímo vztahovala k motivům použití kondomu ve věznici, případně k použití kondomu při poslední příležitosti.

	<p>V Závěrečném shrnutí výsledků chybí celkové zhodnocení toho, v jakém směru se situace ve věznicích změnila (případně nezměnila). Závěrečné shrnutí výsledků by mohlo být součástí Diskuze, protože takto jsou první dva odstavce této části zbytečné, kopírují informace o studii a dotazníkovém šetření, a i u jednotlivých výzkumných otázek jsou zbytečně opakovány výsledky zjištěné v dotazníkovém šetření – zde už stačí shrnout odpovědi k výskytu rizikového chování a porovnat je s výsledky studií realizovaných v ČR a zahraničí. V této souvislosti je třeba říci, že zde chybí srovnání s výsledky pravidelné dotazníkové studie NMS mezi osobami ve výkonu trestu odnětí svobody – alespoň u otázek, které jsou srovnatelné. V Diskuzi by měl být věnován prostor také Limitům práce/výzkumu a jejich možným dopadům na zjištěné výsledky.</p> <p>Formální nedostatky</p> <p>Některé uváděné citace/odkazy v seznamu literatury jsou neúplné, např. Bielen (2018), Evans (2020), Hunt (2003), Islam (2007), Moazen (2018), Moazen (2021), Moloney (2001) a další – chybí čísla stran článku v časopise.</p> <p>Zdroje Giraudon (2016), Grohmannová (2017), Janouškovec a Mravčík (2009) by se měly citovat jako časopisecké odkazy, tj. s číslem ročníku a číslem vydání.</p> <p>U „EMCDDA. (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction). (2020). Evropský průvodce zdravotními a sociálními opatřeními zaměřenými na řešení drogového problému.“ Není jasné, jestli je odkazováno na původní anglické vydání nebo na překlad, který vydalo NMS/Úřad vlády ČR.</p> <p>U některých zpráv NMS (Mravčík et al.) jsou uvedeni všichni autoři, zatímco u jiných jen několik a „et al.“, není jasný princip.</p> <p>Není vždy vhodně označený název časopisu kurzívou.</p> <p>Z dalších formálních nedostatků: použití termínu Nový zákoník (kap 2.1.1), dále není jasné, proč se používají různé zkratky pro totéž (VHB, HBV apod.).</p>
<p>Doplňující otázky k obhajobě</p>	<p>1. Nakolik se změnil výběrový soubor respondentů ve dvou sledovaných obdobích – bylo v rámci druhé vlny studie např. zjišťováno, zda se respondent zapojil do sběru dat již</p>

	<p>v předchozí vlně studie?</p> <p>2. Respondenti odpovídali na jednotlivé otázky obvykle na škále: <i>Ano-Ne-Nechci odpovídat</i>. Byly před vlastní analýzou dat vyřazeny nějaké dotazníky na základě vysokého počtu chybějících odpovědí – pokud ano, jak byla stanovena hranice pro vyřazení dotazníku?</p>	
Body celkem	58 / max. 100 bodů	
Navrhované hodnocení	<i>práci doporučuji k obhajobě, celkově hodnotím dobře</i>	
Datum	19.08.2022	
Jméno a příjmení, podpis	Mgr. Pavla Chomynová	

Instrukce pro posudky bakalářských prací:

1. Každou z hodnocených položek obdujte do pravého sloupce počtem bodů. Případné slovní připomínky k jednotlivým položkám připojte k souhrnnému hodnocení, pro které je vyhrazeno pole formuláře na posledním listu posudku.
2. Napište celkové shrnující hodnocení, včetně případných poznámek k jednotlivým položkám.
3. Navrhněte minimálně dvě doplňující otázky k obhajobě.
4. Doplňte celkový součet bodů a navrhované hodnocení.
5. Vytiskněte, podepište, pošlete do CA.

Instrukce pro posudky magisterských prací:

1. Každou z hodnocených položek obdujte do pravého sloupce počtem bodů.
2. U každé z hodnocených položek nahraďte text v poli „úroveň a charakteristika položky“ vlastním hodnotícím komentářem, který odpovídá na otázky vlevo, stávající obecnou formulací jednotlivých úrovní se můžete inspirovat.
3. Napište celkové shrnující hodnocení.
4. Navrhněte minimálně dvě doplňující otázky k obhajobě.
5. Doplňte celkový součet bodů a navrhované hodnocení.
6. Vytiskněte, podepište, pošlete do CA.

Klasifikace práce podle bodového hodnocení

Výsledná známka	Bodové rozpětí pro bakalářské práce	Bodové rozpětí pro magisterské práce
Výborně	100–81	100–86
Velmi dobře	80–61	85–71
Dobře	60–41	70–56